

W.

ANTONII MESMER

Marisburgensis Acron. Suev.

A.A. LL. & Phil. Doct.

3

DISSE

R

T

A

T

I

O

PHYSICO - MEDICA

DE

PLANETARUM INFLUXU.

Quam

AUTHORITATE ET CONSENSU

Illusterrimorum, Perillustrium, Magnificorum,
Spectabilium, Clarissimorum Virorum,

REVERENDISSIMI AC MAGNIFICI DOMINI

UNIVERSITATIS RECTORIS;

Reverendissimi, Illustriſ. ac ampliſſ. Domini

UNIVERSITATIS CANCELLARII;

Illustriſſimi, Magnifici, ac Clariss. Inclytæ Facul. Medicæ

DOMINI PRÆSIDIS;

Perillustris ac Magnifici Inclytæ Facultatis Medicæ

DOMINI VICE - PRÆSIDIS;

Perillustris, Magnif. ac Spectab. Inclyt. Facul. Medicæ

DOMINI DECANI;

D.D. Sacræ, Cæsareo-Regiæ, Apostolicæque Majeſtatis Confiliariorum, ac Archiatrorum

Nec non

CLARISSIMORUM DD. PROFESSORUM;

Venerab. Domini Senioris, atque totius amplissimi

DD. MEDICORUM COLLEGII;

pro Doctoratus Laurea

Summisque in Medicina Honoribus, & Privilegiis

legitime impetrandis

publicæ disquisitioni submittit.

Disputabitur in Palatio Universitatis Die 27

Mensis Maii MDCCCLXVI.

VINDOBONÆ, Typis Ghelenianis.

Multa renascentur, quæ jam cecidere cadentque
Quæ nunc sunt in honore. . . .

Horat. de art. Poet.

1934 IV + 107

PRÆMONITUM.

*Erunt fortasse nonnulli,
qui frontem conra-
bant, quorumque re-
probensionem incurram, cum
ex titulo qualiscunque hujus Dis-
sertatiunculæ videant, post tot
calamis appetita celeberrimi
Meadii tentamina, me bominem
tantulum nibilominus conari in-
fluxum Astrorum a Medica disci-
plina Magnorum Virorum jussu
diu exulantem post liminio revo-
care, eidemque Medicorum pa-
trocinium & studia rursus conci-
liare. Quorum animos ut minus
aversos initio redderem, præ-
monendum duxi, non eum mibi*

A 2

pro-

*propositum esse, Astrorum influ-
xum tuori, quem Astrologi olim
defendebant, ita nempe, ut ex
eo & futuros rerum eventus, ho-
minumque fata divinari posse ja-
ctarent, & eorum simul crume-
nas splendidis mendaciis emunge-
rent. Verum illud duntaxat præ
oculis habui, demonstrandi nem-
pe, Corpora Cœlestia in Tellurem
nostram, contentaque omnia in
ea corpora agere, illaque move-
re, agitare, immutare, corpora
proinde nostra iisdem impressio-
nibus subjacere. Quod si evicero,
manifeste sequitur, Astrorum in-
nos influxum dari, eumque Me-
diorum attentionem, & gratiam
non mererit tantum, sed flagitare.
Num autem illud consecutus sim,
quod mibi proposueram, illorum
judicio relinquam, qui in judiciis*

fe-

ferendis non antiquis præconcep-
tis opinionibus se abripi sinunt,
vel quorumdam authoritati plus
nimium tribuunt, sed qui cando-
rem in judicando afferunt, inge-
nuoque bellæ veritatis amore du-
cuntur. Nam illi merito contem-
nendi sunt, qui eo consilio alio-
rum scripta evolvunt, ut ea car-
pant, nodumque, ut dicitur, in
Scirpo querant. Si cui verò
hæc cogitata nostra probabun-
tur, eique & otii plus, ac mibi,
ingeniique sit, is longe magis rem
provehere, ac dilatare poterit,
& qui præcise morbi ab Astro-
rum inflexu exoriantur, demon-
strare, quodque utilius, atque
optabilius est, qua potissimum ra-
tione & via illis medendum sit. &c.

Ad me, quod attinet, dabo ope-
ram, ut continuis experimentis

301

A 3

&

& observationibus hanc Spar-
tam, prout tenuitas virium mea-
rum feret, promoveam, quid-
que inde Medica Disciplina pro-
ficere possit, plenius cognoscam.

Quod si res minime ex voto
cesserit, Honesti, & bene insti-
tuti homines saltem, quam præ-
metuli, bonam voluntatem lau-
dabunt. Si vero conatus meos
fortunaverit Deus, tum me in-
gentem, omniisque prætio majo-
rem, operæ, laborumque mer-
cedem retulisse putabo.

DE

DE
PLANETARUM INFLUXU.

 Planetarum influxui ex constanti observatione omni retro ætate tantus honos a mortalibus habitus est, ut Agricultura, ars Nautica, Medicina plurimum eorum imperio tribuerent, donec Astrologi supervernerunt, qui innumeris, vanisque

A 4 com-

commentis suis veritatem hanc fœdum in modum corruperunt, ac deformarunt.

Verùm récentiores Philosophi eradicandis veterum præjudiciis laudabiliter occupati, superstitiosas Astrologorum quisquilias tam solidè demum profligarunt, ut vix amplius illis suburranæ plebeculæ, deliræque anus patrocinium relinquantur.

Surrexit tuni Magnus Newtonius, qui veras Naturæ Leges geometrice persecutus, ipsam Mundi fabricam contemplationi nostræ subjecit, legesque *Attractionis*, quibus Machina Universi gubernatur, con-

di-

dedit. Etsi cognitæ attractionis vestigia omni fere ætate apud clarissimos viros inveniantur, Newtono nihilominus summa laus debetur, quod eam omnium maxime illustraverit, innumerisque experimentis, & observationibus citra omnem dubitationem apud æquos rerum æstimatores collocaverit ; tum præcipue, quod eandem felicissimè adhibuerit, ad phænomenorum præfertim cælestium explicationem. Videamus quatenus hoc Systema rationi certe, & experientiæ consenteantem scopo nostro accommodari queat.

Omnia corpora sese mutuo pertinent, aut sese mutuo versus ten-

A 5 dunt,

dunt, vi, quæ singulis particulis materiae in singulas particulas competit; & vis, qua corpus in alia agit, efficitur ex omnibus viribus coniunctis particularum, ex quibus corpus constat; ideo vis hæc crescit in ratione, in qua Materiæ quantitas augetur, & immutabilis est in singulis particulis, ad eandem distantiam semper eadem, aucta autem distanscia decrescit, ut quadratum distanscia augetur. Effectus hic reciprocus *Gravitatis* vel *Attractionis* nomine insignitur, & pro Lege Naturæ universali, infallibili habetur, quæ triplici hac propositione exponitur:
1. *Omnia corpora in se mutuo gravia sunt.* 2. *Gravitas hæc materiæ quantitati proportionalis est.* 3. *Ad inæquales*

les distantias est inverse, ut quadratum distantiae. Gravitatem hanc revera dari in Systemate nostro Planetaryo, ex Phænomenis probandum venit.

Planetæ a Sole ad distantias varias impetui primæ projectionis, & maf-
sæ proportionatas semel projecti, re-
volvuntur circa omnium corporum
Systema componentium commu-
ne Centrum Gravitatis, quod pro-
pter Solis ingentem magnitudinem,
qua reliqua corpora longè superat,
parum ab eodem distat. In motibus
fuis lineas ellipticas describunt. Sin-
gulorum Planetarum primiorum
orbitæ disponuntur, ut focorum al-
ter cadat in centro Solis, unde Pla-
ne.

neta in singulis revolutionibus semel ad Solem accedit, semelque recedit. Foci distantia a centro figuræ variat, pendetque a celeritate & directione primæ projectionis, major est in remotioribus, prope Solem exigua est excentricitas. Planeta non æquali celeritate in omnibus punctis orbitæ suæ fertur, quo minus a Sole distat, eo celerius movetur; & tempora, in quibus arcus varii orbitæ percurruntur, sunt inter se, ut areæ lineis ad centrum solis determinatae. Quadrata temporum periodorum singularum orbitarum sunt inter se, ut cubi diametrorum maximarum. Sagacissimo Keplero hæ motuum cælestium leges deprehensæ primum sunt, observationibusque posteriorum

SH

92

rum quoque Astronomorum confirmatæ.

Quæ proin motnum phænomena propria esse corporibus, quæ ita circa aliud moventur, ut a vi in foco existente in orbita sua retineantur, demonstratum est Mathematicis (a) quæque veritates illis adeo luculentæ sunt, ut reciproce unam ex altera inferant: in omni enim corpore, quod per lineam curvam moveatur, duæ spectandæ sunt vires indefinenter in illud agentes, quarum una à semita curvilinea per tangentem corpus retrahitur, altera ad aliquod punctum veluti centrum impellitur, ex quibus simul agentibus

mo-

(a) Newton Sect, 2. & 3. princip. Mathem.

motus curvilineus inde fit. Datur itaque Vis, qua Planetæ Solem versus trahuntur: cum autem actioni contraria semper & æqualis sit reactio, Sol ab ipsis Planetis attrahatur, necesse est, & quidem ea ratione ad singulum, quæ est inter horum, illiusque massam; sequitur & Solem motui quasi antagonistæ subjici, motu licet exiguo agitari, dum Planetæ orbes suos describunt; atque hæc Solis agitatio observationibus comprobatur.

Cum secundarii motu communi simul una cum primariis circa Solem volvantur, liquet eandem Vim, qua hi ad Solem feruntur, & illos eundem versus agere.

Se-

Secundariorum irregularitates, quæ respectu Lunæ admodum sensibles sunt, confirmant hanc quoque secundariorum gravitatem in Solem.

Non minus primarios in se mutuo agere ex eo vel maxime constat, quod sese in motibus turbulent notabiliter. Observarunt Astronomi, Saturnum a via paululum deflectere, ubi Jovi Planetarum maximo est proximus: ita, ut Jovem, & Saturnum in se mutuo graves esse immediatis observationibus constet. Hunc quippe ex Legibus Attractionis supra allegatis operofiore computatione deducunt perturbationum calculum: Ex actione Jovis in Saturnum, accessus ejus augetur ad solem $\frac{1}{222}$.
actio-

Actione Saturni in Jovem $\frac{1}{2703}$ minuitur gravitas Jovis in Solem. Gravitas Martis in Solem $\frac{1}{12572}$ actione Jovis illi proximi minuitur. Præterea ex actione mutua Planetarum sequitur lineas ellipticas lentissimè transferri, ut earum axes varias successive respiciant plagas, hi enim immobiles essent, si in Solem tantum graves essent. ⁱⁿ Saturnus observante Flamstedio turbat motum satellitum Jovis, hos paululum ad se trahens; quod probat & hos secundarios in Saturnum, & hunc in ipsos gravitare.

Ex hactenus dictis evidenter patet, septemdecim Systema Planetaryum componentia corpora in se mu-

mutuo gravitare. Cometarum motus quoque a lege gravitatis pendere, ex observationibus innotuit, & horum respectu, ut circa Planetas, Solis gravitas prævalet, hacque gravitate a semita recta deflectuntur: Viæ autem curvaturam ab hac eadem gravitate etiam pendere, ex eo sequitur, quod corpus ex hac gravitate describat Ellipsem, aut Parabolam, aut Hyperbolam, in cuius foco est Sol.

Licet extra scopum hujus operis sit computum Lunæ tradere, necesse tamen duxi, breviter exponere, quæ Telluri & Lunæ ex mutua gravitate inter se, & Solem contingant phænomena; ut eò faciliùs efficaciam generalem virium concipiamus,

B
mus,

mus, quo exactius earum novimus effectus. Quoniam præterea irregularitates, quibus Luna obnoxia est, sunt omnino similes illis, quæ in reliquis Planetis contingunt, eandemque causam agnoscunt, fas est, ut cuncta de Luna dicta, illis quoque suo modo applicentur.

Luna circa Tellurem in Ellipsi movetur; cuius focorum alterum occupat Telluris centrum, a quo Lunæ distantia media est semidiameter Telluris $60\frac{1}{2}$. Lunæ tempus periodicum circa Tellurem est 27. dierum & 7. hor. 43. min. circiter: Et exactissimè in eodem tempore circa axem rotatur.

Orbitæ excentricitas singulis revolutionibus, varias subit mutationes;

nes; augetur, dum Luna Sizygias transit, minuitur, dum in quadraturis versatur; est verò excentricitas omnium maxima posita linea Apsidum in Sizygiis. Vis enim *turbans* in Sizygiis est dupla vis turbantis in quadraturis; excentricitas media est semid: 3 $\frac{1}{2}$.

Planum orbitæ cum plano Ecclipticæ efficit angulum circiter 5. gr. Sed non constans pariter est hæc inclinatio; ubi ad Sizygias pervenere Nodi, inclinatio plane est omnium minima ; maxima in quadraturis. Præterea in motu Lunæ circa Tellurem non motu parallelo feruntur, neque Linea Apsidum, neque Nodorum, sed hæc in antecedentia, illa in consequentia fertur, prima in 9.

B 2

cir-

circiter annis revolutionem peragit; secunda in 19. circiter. Omnes, quos hic posuimus, errores in motu Lunæ paululum majores sunt, in conjunctione quam oppositione.

Ergo motu Lunæ generaliter considerato minuitur gravitas Lunæ in Tellurem accessu Solis; eademque cum minus a Tellure trahatur, ab hac magis recedit, quam recederet, si talis gravitatis diminutio datur; augetur ergo in hoc casu Lunæ distantia, etiam tempus periodicum, & tempus hoc maximum est, ut & distantia Lunæ, cæteris paribus, maxima, versante Tellure in Perihelio, quia omnium minimè a Sole distat.

Con-

Consideratis ita motuum Phænomenis, quæ ab attractione Lunæ accidunt; dispiciendum pariter venit, quæ ex eadem causa in superficie Telluris contingent mutationes.

Tellus ut & omnia corpora in hujus superficie in Lunam gravitant (qua vi, Tellus retinetur in orbita circa commune centrum gravitatis hujus & Lunæ) ideo particulæ aqueæ in hac superficie, quæ ad centrum Telluris, aut hujus Viciniam tendunt, Lunam versus quoque feruntur, & a gravitate sua amittunt; quoniam autem cum reliqua Telluris massa minus cohærent, eadem vi a suo centro avertuntur, ad restituendum æquilibrium cum reliquis Lunam versus attolluntur. Quam

ob rem actione Lunæ aqua adipisci-
tur figuram sphæroides formatam ex
revolutione ovalis circa axem ma-
jorem, qui continuatus per Lunam
transiret. Manifestum itaque est
aquam magis attolli in Meridiano,
in quo linea datur, & in Meridiano
opposito, quam in locis intermediis.
Ex motu circa axem singulis diebus
lunaribus loca singula per Meridia-
num Lunæ, & Meridianum opposi-
tum transeunt, id est bis illa trans-
eunt, ubi aqua ex actione Lunæ at-
tollitur, & bis, ubi ex eadem actio-
ne deprimitur; & sic in die lunari,
mare bis attollitur, bis deprimitur
in loco quocunque.

Quæ de Luna demonstrata sunt,
ad Solem applicari possunt, ideo ex
actio-

actione Solis æque singulis diebus naturalibus bis attollitur mare, bis deprimitur. Agitatio hæc multo minor est propter immensam distanciam, quam, quæ a Luna pendet: iisdem tamen legibus subjicitur, actione Lunæ ad 10. ped. actione Solis ad 2. ped. altitudinem communiter attollitur mare.

Non distinguuntur motus ab actione Lunæ & Solis pendentes, sed confunduntur, & ex hujus actione tantum mutatur maris fluxus lunaris. Quæ mutatio singulis diebus variat, propter inæqualitatem inter diem naturalem, & diem lunarem: dies lunaris naturalem 51. min. superat.

In Sizygiis ex amborum luminarium actionibus concurrentibus attollitur aqua, & ideo magis attollitur. Minus ascendit mare in quadraturis; nam ubi aqua Lunæ actione attollitur, ibi deprimitur ex actione Solis & vice versa. Idcirco dum Luna à Sizygia ad quadraturam transit ascensus quotidiani de die in diem minuantur: augentur contra in motu Lunæ a quadratura ad Sizygiam. In Novilunio etiam cæteris paribus agitationes maiores sunt, quam in Plenilunio.

Si Luminaria ex Æquatoris plano recedentia consideremus, videmus agitationem minui, & minorem dari pro majori Luminarium declinatione. Quod clarè patet, si hæc in

in Polis concipiamus; tunc enim axis figuræ Sphæroidis cum axe Telluris coincidit; & omnes Sectiones ad Æquatorem parallelæ ad axem Sphæroidis sunt perpendiculares, ideoque circulares. Ita, ut aqua in singulis circulis latitudinis ubique eandem habeat altitudinem, quæ motu Telluris non mutatur in locis peculiaribus.

Si ex Polo recedant luminaria, agitationem continuo magis ac magis augeri facile videmus, donec omnium sit maxima, revoluta Sphæroide circa lineam ad axem suam perpendicularem, posito Sphæroidis axe in plano Æquatoris.

Hinc liquet, quare in Sizygiis prope æquinoctia, æstus omnium

maximi obseruentur, ambobus lu-
minaribus in Æquatore, aut propè
hunc Versantibus. Actiones Lunæ
& Solis eò majores sunt, quò minùs
hæc corpora a Tellure distant; cùm
autem minor Solis distantia detur,
hoc versante in signis Australibus,
sæpe ambo Æstus maximi æquino-
ctiales in illo situ Solis observantur;
id est ante Æquinoctium vernum &
post autunnale; quod tamen nor-
singulis annis obtinet; quia ex situ
orbitæ lunaris & distantia Sizygiæ
ab Æquinoctio, variatio dari potest.

Hæc cum ita sint, facillimo ne-
gotio fit applicatio totius hujus do-
ctrinæ ad Atmosphærā, atque insti-
tuta proportione aeris ad aquam,
quæ circiter est 1. ad 1000. novi-

mus

mus atmosphærām Æstus tempore
decies aut duodecies millies altio-
rem fieri. Huc omnia Phænomena
conspirant, quæ probarent fluxum
& refluxum in aere eodem prorsus
modo fieri, ac in aqua. Constans
est observatio status Cœli maximè
ventosos incidere in Æquinoctium
vernum, aut autumnale. Notum
etiam est, pacatum alioquin aerem
Ventorum vi plus minus agitari,
plerumque meridie, aut media no-
cte. Idem pariter contingere liquet,
cum intumescit maximè maris æstus;
hoc est Luna sumnum Cœli Verti-
cem, aut huic oppositum locum te-
nente. Novam denique plenamque
Lunam Cœli tempestates plerum-
que, Ventis coortis commutare,
ne-

nemini non perspectum est. Iſti ſunt effectus, qui non aliam agnoscunt cauſam, quam Lunæ, Solisque gravitatem in Tellurem; quæ cum haud abludat, ut diximus, ab illa, quæ inter omnia & singula reliqua Cœleſtia Corpora datur, conjicere licet, non levioris quoque momenti eorum actionem eſſe in Tellurem.

Ab omni ætate compertum fuit, gravifſimos Naturæ eventus circa Æquinoctia tum maximè accidiffe, ubi Novilunium, aut Plenilunium, conjunctiones Planetarum, Ecclipses, Cometarum apparitiones in eadem coincidere. Hæc enim nunquam non magnas in Terra revolutiones caufarunt, & intima etiam ejus viscera commoverunt.

Pli-

Plinio jam notatum, Terræ motus Vere, & Autumno solemnes: Id quod recentiores Physici certissimis observationibus confirmarunt. Celebris Ternatæ Vulcanus regulariter Menfe Aprilis & Septembris fævit. Baglivius suæ ætatis gravissimos terræ motus observavit eo recte tempore, ubi notabiliores contigere Planetarum conjunctiones. Tiphonum furor circa Plenilunium, & Novilunium nautis formidabilis est. Insignis observationum numerus comprobat, Cometarum apparitiones terribilia quæque Naturæ phænomena: feroces montium igni vomorum eruptiones, diros terræ motus, inundationes, pestes, portendisse.

His

His ita perpensis, satis luculenter
apparet, mutationes in Cœlestibus
Corporibus vix ullas evenire, quin
& fluida, & solida Telluris nostræ
in consensum inde trahantur. Ec-
quis itaque inficias ibit, fabricam
Animalem quoque ab iisdem causis
haud mediocriter commoveri? &
animal est pars Telluris & fluidis &
solidis constans, quorum proportio
& æquilibrium insensibiliter mutata,
sensibilissimos produnt effectus.
Aer Elementum est, in quo vivi-
mus, cuius varium Regimen corpo-
ris organici Harmoniam turbat.
Quem enim latet, aerem calidum,
frigidum, siccum, humidum, motum,
stagnantem, variis inquinatum par-
ticulis animantia cuncta afficere? Si

Lu-

Luna nos in Atmosphæra decies mil-
lies altiore sepelire , si circa circum
exhalationes toto Horyzonte diffu-
fas e variis plagis colligere, & supra
cervices nostras accumulare valeat ?
si ergo potest esse causa ventorum ,
caloris, frigoris, nubium, nebularum,
tempestatum &c. quis quæso ! non
evidenter videt, hujus Sideris in nos
dominatum ?

Nec tamen quis credat, effectus
Æstus aerei ex mutata aeris pressione
directe pendere ; nam et si columna
aerea in tantam molem intumeat, ea
ut pote a Luna attracta, atque suspen-
tata impeditur, quominus effectum
ullum sui ponderis exserat in partes
subjectas. Neque etiam huic atmo-
sphæræ elevationi respondet Barome-
trum observante Claris. Ramazzin.

Nisi forte quandoque, quatenus
dicta induxit Meteora. Manifestus
igitur est hic Lunæ influxus, ut su-
pervacaneum videatur, huic ulterius
exponendo insistere.

Est porro alia influxus species in
corpus animale, quæ non ab illis vul-
garibus Atmophæræ qualitatibus
pendere videtur; sed potius imme-
diate ab illa vi, quæ per vasta Cœlo-
rum spatia effusa, intima cujuscun-
que materiei penetralia afficit, in-
gentes Sphæras in orbitis suis retinet,
a vero tramite in vario situ abstrahit,
turbat, quæ est universalis Gravita-
tis causa, quæque probabilius est fun-
damentum omnium Proprietatum
corporearum; quippe, quæ in parti-
culis minimis fluidorum, solidorum-
que

que nostræ Machinæ, intendit, remittit, turbat, Cohæsionem, Elasticitatem, Irritabilitatem, Magnetismum, Electricitatem; atque etiam hoc intuitu *Gravitas Animalis* nuncupari haud immerito posset. Quem iam fugit? affectiones nostri corporis maximi momenti fieri per substantias tales, quas præ subtilitate incorporum classem referre, fere ambigimus. Instantia sit materia luminescens, cuius tamen efficacia ad corpus animale mutandum neminem latet. Exigua sane universi systematis nervosi portio est, quæ in Machina animali exponitur, ut recipiat impresiones a materia lucis, quæ tamen sufficit ad eam totam commovendam, ad excitandas miras corporis &

C

ani-

animi mutationes. Nota est illa aeris modificatio, quæ solis iis nervis, qui in auditus organo ordinantur, applicatur, & totum tamen animal concutit. De materia odorifera, & sapida idem dicendum foret. Si jam ponamus Potentiam aliquam existere, quæ utpote in cuncta Corporis puncta se insinuans, universæ nervorum Compagi, Sensorio, ipfi fluido nervo *immediate* applicetur; quis jam mirabitur, si qualescunque ejus alterationes, totam fabricam affligant?

His itaque consideratis, minimè paradoxum videbitur, si Æstum æque in corpore humano fieri contendamus, si iisdem viribus, quibus una cum atmosphæra intumescit, & Humores nostri in suis vasis commo-

vean-

veantur varie, turbentur, attollantur, ac caput versus rapiantur copiosius. In plantis manifesta est succorum elevatio in Plenilunio.

- Neque aliud quid edocemur evariis morborum Historiis: Comitialis morbus nova imprimis plenaque Luna recurrere solet, unde passim *Lunaticus* dicitur. „Regit, inquit Galenus „Luna epilepticis periodos (a). Nautæ quidam in nosocomio Divi Thomæ Londini novam, plenamque Lunam morbi hujus accessu indicabant. (b)

Puella Epileptica faciem habuit maculis distinctam, quæ pro varia Lunæ Phasi varium præbebant aspectum ex Bartholin. (c): Nuc refer-

C 2

ri

:(a) De dieb. crit. lib. III. (b) Mead. de imper. Sol. & Lun. (c) Histor. anatomi. centur. I7.

ri meretur casus singularis Kerkringo recensitus (d) Gallæ matronæ, quæ tempore plenilunii facie prædicta erat rotunda, & sene quam formosa, sed decrescente Luna, oculus, nasus, & os in unam partem vertebantur, ita, ut deformis admodum in publicum prodire non sustineret, donec crescente iterum fidere rediret, & ipsa ad suum Plenilunium & formæ suæ Venustatem.

Hysterici & Hypochondriaci affectus periodos suas fortiuntur, idque testantur plurès a Pitcarnio notati casus. (e)

Vertigines, Paralyses, ut & Tremores periodica non raro observantur

(d) Obs. anat. 92. (e) de morbis a serofa colluv. observ. 27.

runt Medici, quorum casus Pisone
recensentur.

Maniacorum furores ad Lunæ cir-
cuitum revertentes in Vulgus noti-
sunt. Menses muliebres à Luna
concitari non ex opinione vana, sed
sedula observatione comperta re af-
firmarunt veteres, & recurrerent si-
ne dubio universis fæminis eadem
certè lege hæ purgationes, nisi side-
ris hujus viribus intercederent varia,
singularum victus, vitæque ratio, in-
finitum temperamentorum discri-
men, & incerta plurimorum casuum
vis, & efficientia; accedit, quod in
regionibus Æquatori propioribus,
ubi validissimam esse lunarem actio-
nem supra innuimus, copiosius fluant
menses, inminuantur autem ea, qua
Polos vergunt proportione.

Ex eadem causa Hæmorrhagiæ periodi viris quoque accidere ; casum juvenis per sesquiannum sanguinis sputo laborantis, quod cum nova Luna constanter redibat ; ut & viri cuiusdam , e cuius pollice sinistro plena semper Luna sanguis profluxit, notavit Musgrave (f).

Caupo quidam Hibernus ab anno ætatis quadragesimo tertio usque ad quinquagesimum quintum effusione mè sanguinis ex indice digito manus dextræ , singulis fere mensibus recurrentem , ad libras circiter quatuor habuit, initio factò a Plenilunio, Æquinoctio verno proximè succedaneo (g).

Neque prætermittendum est Sanctorii experimentum staticum ; quo

(f) Phil. transact. N. 277 (g) Idem N. 277.

edoctus fuit corpora virorum sana & moderatissimo victu utentia, singulis mensibus fieri solito ponderosiora unius scilicet, duarumque librarum pondere, & redire ad consuetum pondus circa finem mensis ad instar mulierum, sed facta crisi per urinam paulo copiosiorem vel turbidiorem (h). Ulcera quædam humoris æstus certa lege fortiuntur: (i) Bagliv. meminit viri alicujus fistula in colo intestino affecti, quæ ingentem steroris copiam crescente Luna excrenare solebat, quæ eadem decrescente regulariter minuebatur; huic casui Cl. Mead. (k) subjungit Historiam adolescentis, qui ex lue venerea Ulcus contraxit, singulo Plenilunio.

C 4

Icho-

(h) Med. stat. Sect. I. aphor. 65. (i) Bagliv de exper. circa sang. (k) Loc. cit.

Ichorem plorans, suppresso continuo post septimanam fluxu, eoque revertente Plenilunio semper restituto sponte.

Renum dolores per lunaria intervalla reciprocantes animadvertisit Tulpius (1). Spiritus difficultates, menstruos saepe recursus habere Helmontius & Floyerus observarunt.

Typticam illam morborum acutorum Naturam, qua ægrum plerumque liberat dies septimus, quartus decimus, aut unus & vicesimus in Lunæ efficaciam conjectit Galenus.

Epidemicæ annorum constitutions in hunc censum referri merentur, quæ observante solertissimo Sydenhamo (m) non communem cum re-

(1) Observ. med. lib. II. c. 43. (m) de dieb. de-
cret. lib. II.

reliquis febribus causam agnoscunt;
quippe qui animadvertis annos, quo-
ad manifestam aeris temperiem sibi
plane consentientes, dispari admo-
dum morborum agmine infestari, &
vice versa. Constitutiones varias,
quæ neque calori, frigido, non sic-
co, humidove ortum suum debent,
sed ab occulta potius, & inexplica-
bili quadam alteratione in ipsis terræ
visceribus pendent, unde aer ejus-
modi effluviis contaminatur, quæ
humana corpora, huic aut illi Mor-
bo addicunt, determinantque, stan-
te, scilicet, præfatæ constitutionis
prædominio, quæ exacto demum
aliquot annorum curriculo, facebit,
atque alteri locum cedit. Rem hanc
illustrabunt adhuc magis, quæ scri-

C. 5. pfit,

psit, Cl. Ramazzin. (n) in civitate,
& agro Mutinensi tribus illis annis
continuis s̄æviebat illic febris pete-
chialis valde pestifera, observatione,
inquit, dignum fuit, quod post ple-
nilunium, ac multo magis silente
Luna, ferociebat hæc febris, quæ
postea ad novum ejusdem Lumen
mitesceret; nec mea tantum, sed
aliorum quoque Professorum con-
stans fuit observatio, quod non pa-
rum contulit ad hujus febris progno-
sim & curationem. Alio loco habet:
Admirandum certe fuit, quod 21.
Januarii 1693. contigit: facta enim
per noctem lunari Ecclipsi major
pars ægrotantium obiit, & eadem
hora, qua niniirum Luna laborabat;
Etat suo regissit quin;

(n) Comment. de constit. Anno 1692.

quin & nonnulli repentina morte occubuerentur. A positissima etiam in hanc reni est, narratio quædam Bellonii (o) qui convenisse, ait: „Medicos aliquot Parisienses, ut de salute Illustris cuiusdam fæminæ deliberarent, dum consulitur instabat Solis defecus; abeunt ab ægra, ut cœlum contemplentur, nihil tum imminentis mali prævidentes, imo ne suspicantes quidem; illico verò ad illam revocantur eo ipso temporis puncto, quo defecit Sol, anima deficiens. Et mirabantur omnes, eam non ante ad se rediisse, quam Astro redierat luminis sui splendor. „Non minus memoratu dignum est Baconem Verulamium, quoties Luna defice-

(o) Epidem. lib. p. 48.

ficeret, animi deliquium semper pafsum, ut nonnisi restituto sideri lumine rediret ad se.

Pestem virtutem hanc lunarem sentire etiam deprehensum est: Diemerbroekius (p) qui morbi hujus anno 1636. Noviomagi graffantis indolem & progressus diligentissimè descripsit, circa novam plenamque Lunam exacerbatam semper fuisse, illosque fere omnes occubuisse.

Hæc sunt, quæ ex veterum monumentis pro Lunæ & Solis in homines facultate adferre licuit exempla, & essent sane innumera, nisi præcoci nimis judicio a tanto tempore hancce veritatem explosissent Medici; Veritatem, quæ si rite perpendatur, multas

(P) de peste.

tas alias in Physicis & Medicina in-
dubitatas post se relinquit. Tam-
etsi verò Planetarum potentias non
valeamus explanare ex Morborum
historiis, non tamen levioris mo-
menti eosdem esse in corpore no-
stro, saltem ex eo conjicere licet,
quod ratione summe analoga, eis-
dem prorsus causis aliorum corpo-
rum actionem experiantur, eadem
que mutent, ac de Luna, Tellure,
& Sole dictum.

Neque porro opinandum, univer-
sam astrorum in nos efficaciam Mor-
bis solis circumscribi. Admiran-
dus est harum Sphærarum inter se
concentus, & ineffabilis GRAVI-
TATIS UNIVERSALIS effectus,
quo corpora nostra in consensum

tra-

trahuntur non æque & indifferenter
omnia ; sed, quemadmodum in in-
strumento musico pluribus chordis
instructo , ille præcise tonus resonat,
qui cum dato quopiam unisonus est;
ita pariter ea tantum moventur cor-
pora, quæ ratione sexus , ætatis ,
temperamenti, singularis dispositio-
nis &c. certam , determinatamque
ad datam constellationem harmo-
niam habent.

Quæ cum ita se habeant quotus-
quisque Medicorum erit , qui statim
ipse per se non intelligat, influxus
Planetarum non levem in re medi-
ca habendam esse rationem, eumque
improvidè, imprudenterque factu-
rum, a quo negligatur? Quot enim
alia sunt in Medicina longe minoris

mo-

momenti, quæ tamen ipsius Docto-
res diligentissimè spectant, ac con-
templantur? porro etiamsi remota
quædam suspicio animos Medicorum
pulsaret, aliquid in Natura esse, quod
æquabilem humani corporis Oeco-
nomiam turbare, atque immutare
posset, multisque morbis aut cau-
fam, aut remedium præbere; hoc
ædepol! satis esset, ut eam ad rem
oculos, mentemque converterent,
eiusque cognoscendæ causa nihil in-
tentatum relinquerent. Cum ita-
que non vana, neque longius accer-
fita suspicio, sed evidens ferme de-
monstratio certum, ut reor, faciat,
corpora humana a corporibus cœle-
stibus pro ipsorum motuum varieta-
te vehementer concuti, diversisque
affe,

affectionibus subjici; quanto æquius est, plenumque salutaris consilii, Medicos in hoc Astrorum influxu explorando curam, solicitudinemque haud mediocrem collocare? Quamobrem ego ita censeo, eum medicæ disciplinæ multum Lucis allaturum, ab hujusque Doctoribus plurimam gratiam initurum, qui magnis ingenii, eruditionis, patientiæ succenturiatus præfidiis ad hanc Provinciam copiosius illustrandam serio animum adjicit.

Digitalisiert PPN: 348464770

SLUB DRESDEN

3 2915545

Geol. 11419

